

Diversiteit in peulvruchten

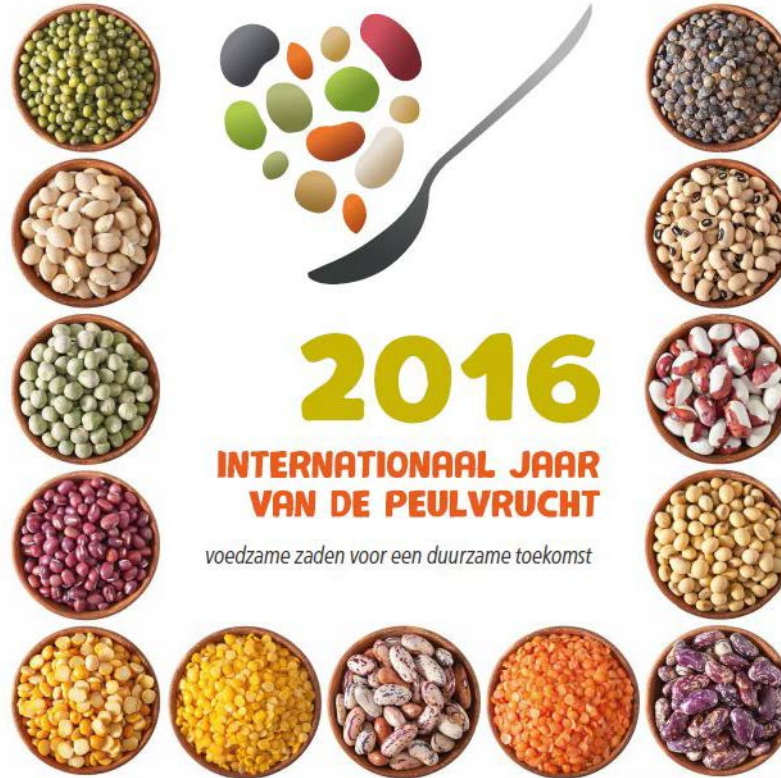
Op je bord en in de vriezer

Noor Bas, Smaakfestijn Slowfood, Arnhem, 25 september 2016

Voedsel- en Landbouworganisatie
van de Verenigde Naties (FAO)

#IYP2016
fao.org/pulses-2016

5100 Dv1215

BC102471/12.15

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Centre for Genetic Resources, the Netherlands (CGN)

Soorten peulvruchten

- Droge bonen (bruine, witte, borlotti/kievits, cannellini, flageolet, lima,...)
- Lupine (witte, gele, blauwe,...)
- Tuinbonen/veldbonen
- Droge erwten/kapucijners/....
- Linzen (rode, bruine, Puy,
- Kikkererwten
- Koetjes erwt (black-eyed peas,...)
- Pigeon peas
- Aduki bonen
- Etc, etc

- Familie: vlinderbloemigen (Leguminosae)

- Grote familie: 19.000 soorten
- 90 miljoen jaar geleden ontstaan
- Wijd verspreid

- Bloem

1 = vlag; 2 = zwaarden; 3 = kiel

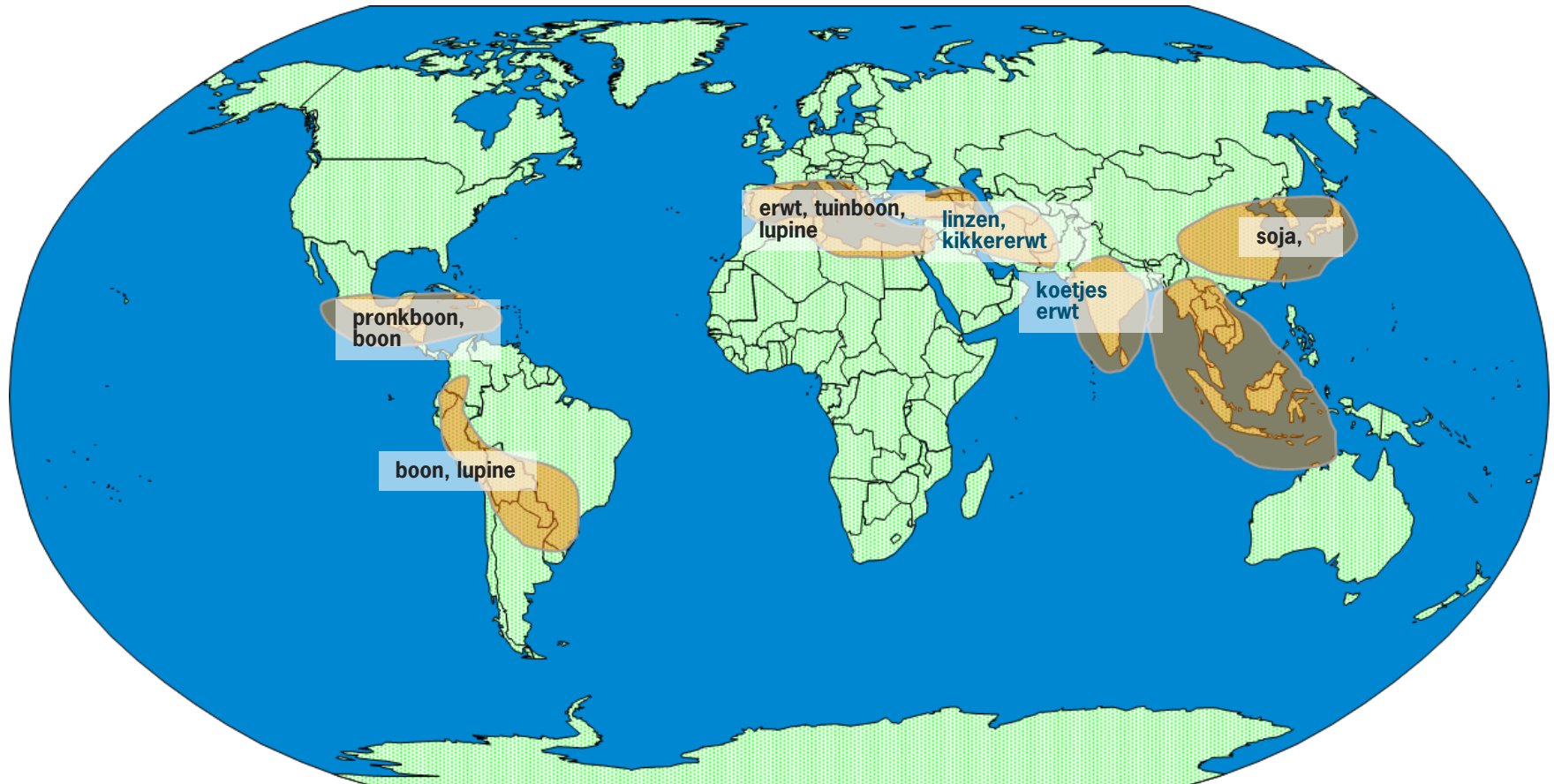
■ Stikstof fixatie

- Meeste soorten symbiotische relatie met stikstofbindende bacteriën
- Verhoogt bodemvruchtbaarheid

- het begin van agro-biodiversiteit: domesticatie
 - boeren zijn al 10.000 jaar bezig plant- en diersoorten aan te passen aan hun behoeften
 - selectie van aangepaste vormen uit wilde populaties
 - in de 'centers of origin' waar landbouw ontstond
 - resultaat: landrassen

- Domesticatie: wilde soorten geselecteerd op aantal eigenschappen
 - Grotere zaden
 - Minder snel openspringen (peulen)
 - Geen of minder kiemrust
 - Minder beharing, stekels
 - Eetbaarheid, minder giftige stoffen

Oorsprongscentra

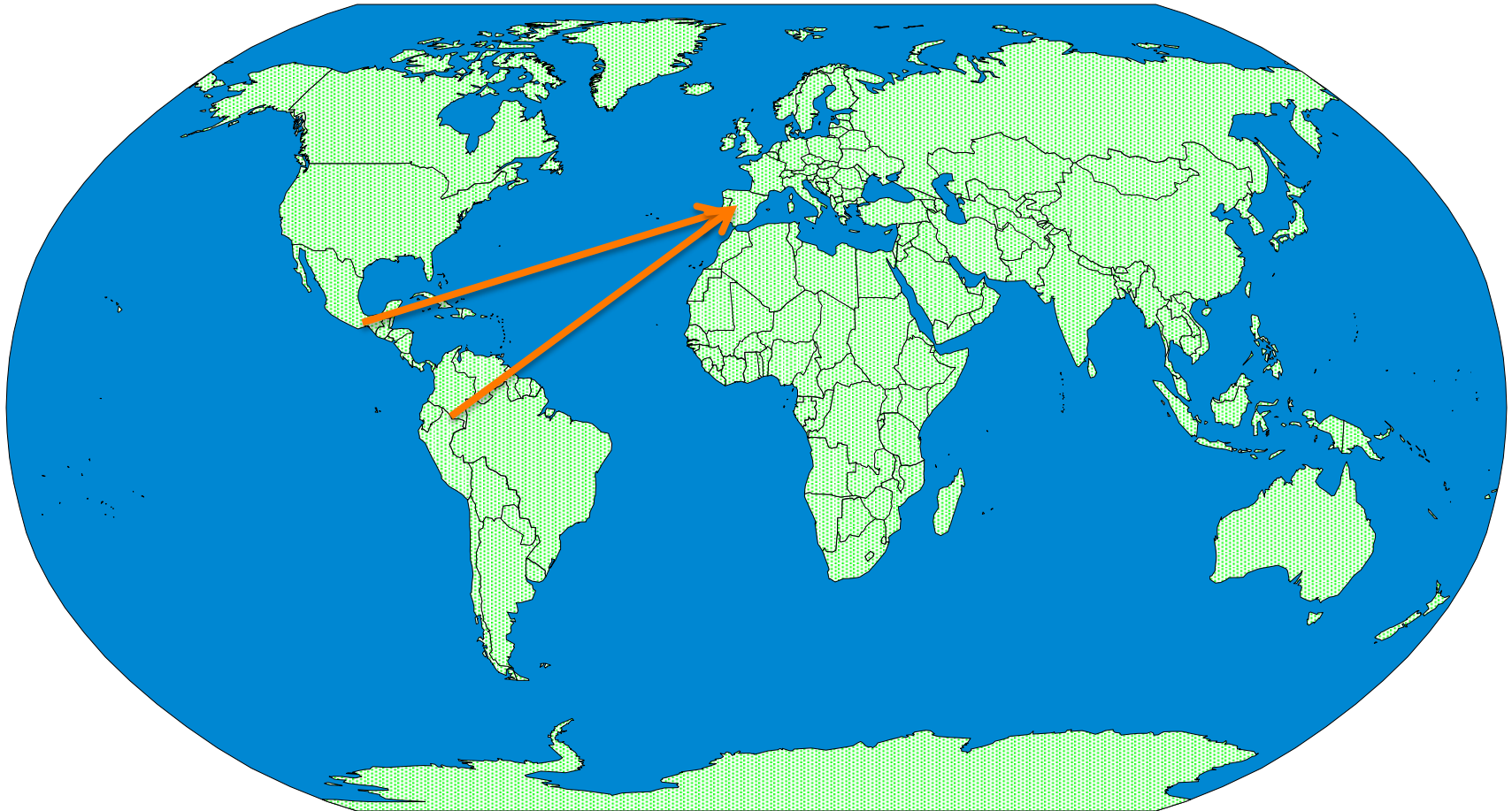
- Klein deel van de wilde populaties gedomesticeerd
 - Hierdoor is er bij domesticatie diversiteit verloren gegaan
 - Veel diversiteit in oorspronkelijke landrassen verdwenen door veredeling
-
- Diversiteit belangrijk voor voedselvoorziening
 - Resistenties tegen ziekte/plagen/droogte/water

Complexere verhaal van de boon

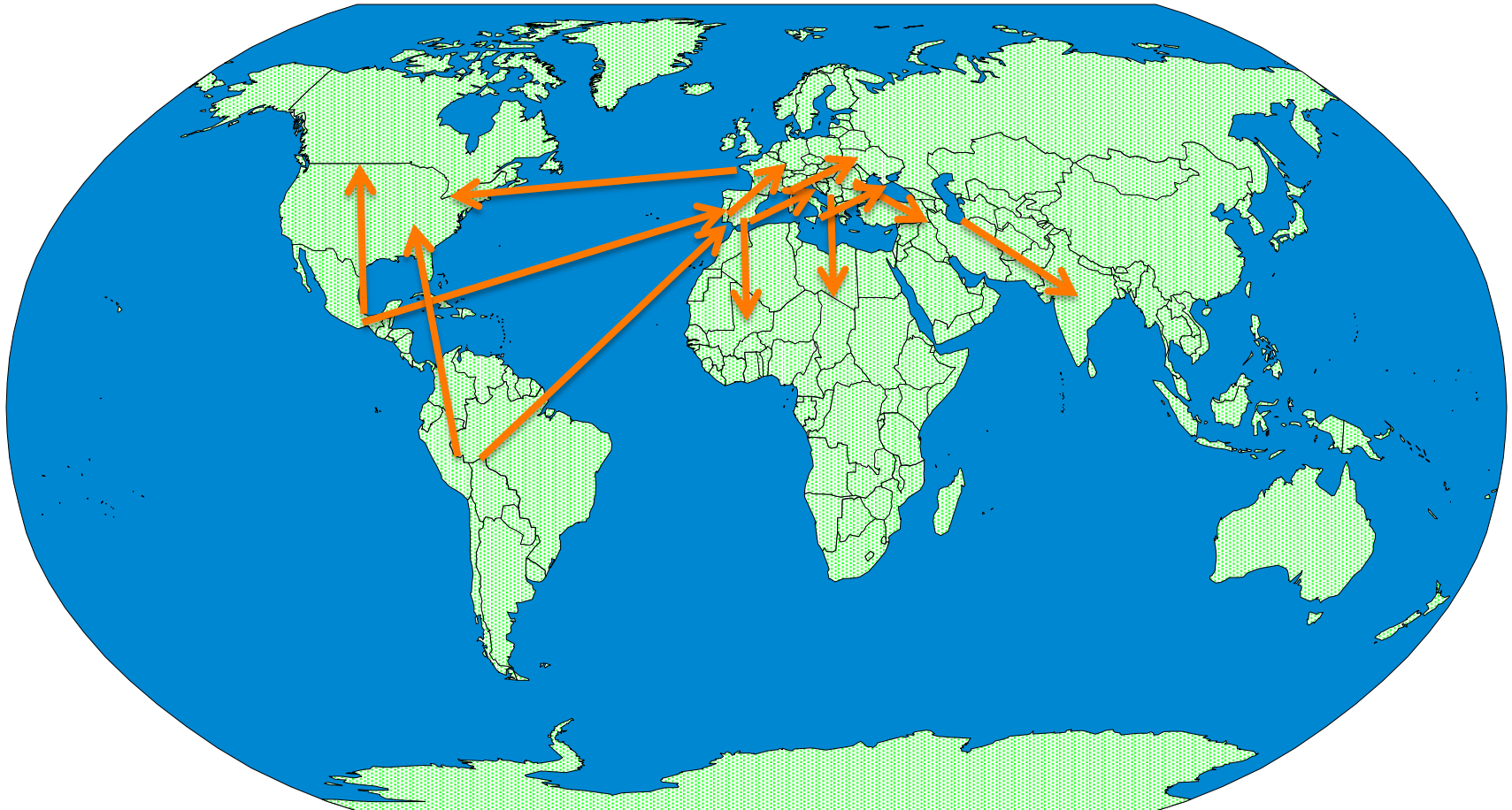

- Boon (*Phaseolus vulgaris*)
 - in twee gebieden gedomesticeerd
- 6000 – 8000 jaar geleden
- 2 typen boon ontstaan:
 - Midden Amerika
 - Andes

Complexere verhaal van de boon

Complexere verhaal van de boon

- Bewaren diversiteit binnen gewassen en wilde verwanten
 - Zaad: gedroogd, lage temperatuur
 - Op het veld
 - Weefselkweek
- Verzamelen
 - o.a.in oorsprongscentra
- Beschikbaar stellen voor
 - Onderzoek
 - Veredeling
 - Instandhouding en gebruik traditionele rassen

- CGN peulvruchten collecties

- Erwt: 1000
- Tuinboon/veldboon: 730
- Lupine: 70

- Bonencollecties Wageningen zijn in 70er jaren naar CIAT, Colombia gegaan

- Internationaal onderzoeksinstituut en genenbank
- Gericht op peulvruchten en onderzoek klimaatsverandering

Veiligheidsopslag genenbanken

Monsters in de zadenkluis

■ Granen	495.000
■ Peulvruchten	166.000
■ Voedergewassen	35.000
■ Wortel- en knolgewassen	18.000
■ Groenten	18.000
■ Oliegewassen	4.000

Internationale Genenbank in Syrië

GKN Home

Over ons

Cookie instellingen

zoeken

Portalen

Kennisbank

Leermateriaal

Dossiers

Nieuws

Nieuws

De zadenkluis op Spitsbergen opent de deuren

1 oktober 2015

ICARDA, het internationale veredelingsinstituut voor Noord-Afrika, heeft zaadmonsters terug gevraagd uit de Global Seedvault in Spitsbergen. Het gebouw in Aleppo, Syrië, is verlaten en de onderzoekers zijn uitgeweken naar andere landen in de regio.

Links

- ['Beroep op zadenbank op Spitsbergen' in het radioprogramma 'Met het oog op morgen', 24 september \(vanaf 23:34\)](#)
- ['Wat is de Wereldzadenbank?' in het radio programma 'Wekker Wakker' op 28 september](#)
- [GKN nieuwsbericht: Hoe staat het met de zadenkluis op Spitsbergen](#)
- [ICARDA in Wikipedia](#)
- [Centrum voor Genetische Bronnen Nederland](#)

Laatste nieuws van Groen Kennisnet

15 september 2016
De smaak van rauwe melk

15 september 2016
Fosfaatrechten

mailen G+1 Tweeten in Delen f Delen 0

lands (CGN)

toename wereldbevolking

klimaatverandering

Belang peulvruchten voedselvoorziening

Teelt op armere
gronden

Grotere benutting grond oppervlakte

Goed te bewaren

Centre for Genetic Resources, the Netherlands (CGN)

- Rassen aanpassen aan veranderend klimaat
 - CIAT: Developing Beans that Can Beat the Heat

Foto: CIAT

- FAO: te weinig gegevens in hoeverre peulvruchten bijdragen aan de voedselzekerheid en voeding
 - Year of the pulses

- En in Nederland.....

Erwteneter en erwtenman op de Sint Jan

Foto: Tony Zeeuwe

Internationaal Bonenjaar 2016

🏠 ▶ Internationaal Bonenjaar 2016

De Verenigde Naties hebben 2016 uitgeroepen tot 'International Year of Pulses'. Het doel is om door onderzoek en promotie de rol van bonen, linzen en erwten te verstevigen als gezonde en duurzame bron van eiwitten. Daarnaast kunnen ze als eiwitbron en groene bodemverbeteraar ook nog eens wereldwijd een belangrijke rol spelen in de strijd tegen voedseltekorten. Een doelstelling die de Bruine Bonenbende volledig onderschrijft met haar eigen missie om in 2017 de peulvruchtenconsumptie in Nederland te verdubbelen.

Niet zo gek dus dat de Bruine Bonenbende samen met het Internationale Comité het Internationale Bonenjaar 2016 in Nederland vorm gaat geven. We vertellen binnenkort meer over de plannen en acties. Voor nu lees je alvast van alles op de website [International Year of Pulses](#) (in het Engels).

VERSE BERICHTEN

- ▶ [Kasteel Amerongen in de bonen!](#)
- ▶ [Onno Kleyn nodigt je uit voor de opening van de pleisterplaats van de Bruine Bonenbende!](#)
- ▶ [Op 25 juni opening historische bonentuin Kasteel Amerongen](#)
- ▶ [Afvallen? Sneller resultaat met bonen!](#)
- ▶ [Blijf Boon op het museumplein](#)

RECENTE REACTIES

- ▶ Yneke on [Groningse knipselbonen uit Wageningen](#)
- ▶ Jeannette on [Groningse knipselbonen uit Wageningen](#)
- ▶ Yneke on [Vrienden van de bruine boon](#)
- ▶ Peter Krijgsman on [Vrienden van de bruine boon](#)
- ▶ Marije on [Vrienden van de bruine boon](#)

Naar: Anton Zeven, 1978

Samenwerking diversiteit in NL

- www.deoerakker.nl
- Collectie o.a.
 - 75 bonen
 - 40 erwten

De Oerakker

Home

Netwerk Eeuwig Moes

Netwerk De Bekoring

Oranje Lijst

Kennisbank

Links

Door allerlei oorzaken vindt sinds ca. 1900 een afname plaats van de variatie tussen en binnen gewassen die wereldwijd worden geteeld. Zeker in een land als Nederland met zijn sterke urbanisatie en intensieve land- en tuinbouw treedt dit proces van genetische erosie op.

Om het lot van oude in Nederland geteelde gewassen en rassen te verbeteren en te behouden voor de ondergang begon Ruurd Walrecht in 1960 zijn levenswerk om zoveel mogelijk streekassen te telen en te vermeerderen om zo de vitaliteit van ons levend cultureel erfgoed op peil te houden. In 1995 richtte Ruurd Walrecht Stichting De Oerakker op, met als doel om historische land- en tuinbouwgewassen als levend cultureel erfgoed te behouden.

In de stichting is het netwerk Eeuwig Moes en het netwerk de Bekoring ondergebracht. Het netwerk Eeuwig Moes houdt zich bezig met het behoud en gebruik van oude groentegewassen en het netwerk de Bekoring met het behoud en gebruik van oude graangewassen en begeleidende flora. De stichting bestaat momenteel uit circa 100 agro-initiatieven.

Agenda

4 september 2016
[Pruimentijd, Muiderslot, Muiden.](#)

9-11 september 2016
[Beleef Landleven, Openluchtmuseum Arnhem.](#)

18 september 2016
[Moestuin.dag, Tivickel, Ambt Delden.](#)

24 september 2016
[Proeverij, kleine fruittentoonstelling en determinatie, Harkema \(Frl.\).](#)

24 september 2016
[Oogstmarkt, De Ommuurde Tuin, Rankum.](#)

 [Rassen aangeboden op Reclaim the seeds 2016.](#)

Nieuws

Grote verschillen en opvallende overeenkomsten in Brassica verklaard

Het genus Brassica (kool) heeft een grote verscheidenheid aan gewassen. Maar gewassen van verschillende Brassica soorten kunnen ook erg op elkaar lijken. Resultaten van DNA onderzoek geven aan dat de oorzaak ligt in een verdriedubbeling van het ge...

22-08-2016

Hernieuwde belangstelling voor teelt veldbonen

25 jaar geleden verdween de teelt van veldbonen als eiwitrijk gewas bijna geheel. Er is echter weer interesse in veldboon in het kader van vergroening en als teelt van eigen veevoer.

19-07-2016

Oranje Lijst

- U kunt de complete Oranje lijst bekijken door niets in te vullen en op de "zoek!" knop te klikken
- Kies alleen een gewas en klik op "zoek!" dan krijgt U de lijst voor het gekozen gewas
- Als U een (gedeelte van) een rasnaam of type opgeeft wordt gezocht in rasnamen, synoniemen en typen van het gewas (bv. slaboon of stokboon).
- Alle zoekvelden kunnen gecombineerd worden
- Download de complete Oranje Lijst in Excel.
- Download de brochure: [Oranje Lijst: zeldzame groenterassen in de etalage](#)

Gewas

Kies een gewas! ▼

Rasnaam, synoniem of type:

Zoek alleen in de handel verkrijgbare rassen:

☐ Ja ☒ Nee

Zoek alleen materiaal met foto's:

☐ Ja ☒ Nee

Zoek alleen materiaal met aanvullende info:

☐ Ja ☒ Nee

Opnieuw

Zoek!

[Sluiten](#)

- 6575 rassen van 44 gewassen tot 1950
- 888 rassen nog aanwezig

Oud en nieuw

- Piet Hoekstra uit Sint Jacobiparochie

Kollumer zoete erwt

- Stichting op Goede Gronden
 - Walchers kogelboontje en Walcherse witte
- Wieringerboontje, knipselbonen, Friese woudboon, soldatenboon

Oud en nieuw

- Familie Smak in Lutjewinkel
 - Citroenbonen, witte krombek, Noord Hollandse Bruine, schokkers, grauwe erwten

- Probleem: geen veredeling droge peulvruchten in NLD

1 oktober: Dop je eigen boontjes, Amerongen

8 oktober: Slow Food Utrecht

Taco's Tuinen heeft zijn/haar **evenement** gedeeld.

Gesponsord · 🌐

Een (gratis) publieksdag met korte lezingen en workshops over bonen in de keuken, de geschiedenis en de wereld. M.m.v. Slowfood // de Ark van de Smaak, Baltussen Conserven, Buitenplaats, Bruine Bonen Bende, Yneke Kootstra, Culivents, Petra Derkzen, Land&Co, kasteel Amerongen en Felix Wilbrink! Kinderen kunnen hun eigen boontjes doppen.

Programma:

11:00 Opening

11:30 De Ethnologie van peulvruchten – Imke Gerritsen – Culivents – Culinair Erfgoedcentrum

12:00 Bonen, Nederlands erfgoed uit de hele wereld! – René Zanderink – Slow Food – Ark van de Smaak
(Beheerder groentekas Rijksmuseum Amsterdam, auteur Liever Lokaal – kookboek van het jaar 2015)

12:30 lunch – pauze

13:00 Bonen in Afrika – Ruben Bringsken – directeur Baltussen Conserven, Bio+

13:30 Bonen: gezond of giftig? – Yneke Kootstra – voedingsadvies- en coaching – VN Bonenjaar NL – Bruine Bonen Bende

14:00 Petra Derksen – Bloeiwijs // Stichting Demeter – instandhouding van historische peulvruchten: bonen, erwten en kapucijners

14:30 Dop (volgend jaar) je eigen boontjes – Taco IJzerman – Land & Co // Taco's Tuinen

14:45 Afsluiting door Felix Wilbrink – culinair journalist Telegraaf

15:00 Einde programma

Alle presentaties 15-20 min

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Centre for Genetic Resources, the Netherlands (CGN)

2 oktober – weekend van de wetenschap

Wageningen University & Research

12 september om 8:52 ·

Neem een kijkje in de (ijskoude) Genenbank!

Op zondag 2 oktober kan je een kijkje nemen in de veiligste bewaarplek van de planten van de toekomst: de genenbank van Wageningen University & Research. Neem een sjaal mee, want het is er heel koud: min twintig graden! Je mag maar kort binnen kijken, want de temperatuur mag natuurlijk niet te hoog oplopen!

“Genen in de bank” zijn misschien wel de beste investering in planten van de toekomst. Genenbanken zijn namelijk de veilige be... [Meer weergeven](#)

Geniet van diversiteit!

Dank u voor uw
aandacht

